

Individuelle Akan-avtaler til nytte for hvem?

Akan-modellen - et virkemiddel for deg som pasient, for deg som arbeidsgiver og for behandlere

«Jeg hadde ikke lenger nerver til et dobbeltliv»

Pasient ved A-senteret, i fulltidsjobb kombinert med et økende alkoholforbruk

Hva er en individuell Akan-avtale?

En individuell Akan-avtale knyttet til rus- og avhengighet er en frivillig avtale mellom deg som arbeidstaker og arbeidsgiveren din. Det er ikke en behandlingsavtale, men en arbeidsrelatert oppfølgingsavtale. Akan-avtalen skal ivareta begge parter interesser, både dine individuelle behov for hjelpetiltak og virksomhetens hensyn til helse, miljø og sikkerhet.

Avtalen gir deg mulighet til å bli værende i jobben samtidig som du får hjelp. Den sikrer tett oppfølging over en gitt periode, som betyr at nærmeste leder skal følge opp alt som er relatert til arbeidssituasjonen, og så langt det er mulig tilrettelegge slik at du kan utføre dine arbeidsoppgaver. Det er en stor fordel at behandler bidrar med sin kompetanse til å opprette en Akan-avtale med individuelle tiltak som svarer på situasjonen pasienten er i.

«Samspill og dialog mellom arbeidsgiver, pasient og behandler gir det beste resultatet»

Et tilbud du kan takke ja eller nei til!

En individuell Akan avtale kan du be om selv. Arbeidsgiver kan også tilby deg en avtale, der du selv avgjør om du vil takke ja eller nei. Når du takker «ja», anbefaler vi at avtalen utformes i dialog mellom deg, arbeidsgiver og behandler.

- Avtalen kan opprettes under behandling eller som en viktig del av ditt ettervern.
-
- Vår erfaring er at god oppfølging fra arbeidsgiver er viktig i en periodevis utfordrende endringsprosess.
-
- Snakk med din behandler, og ring gjerne vår veiledningstelefon **22 40 28 00** eller chat med oss underveis på www.akan.no
-
- Vi ønsker at flere mennesker beholder både relasjoner og sin arbeidstilhørighet.

«Jeg var heldig som fikk en Akan-avtale av arbeidsgiver»

Helt ærlig, så var jeg veldig urolig for å komme tilbake på jobb etter behandling. En ting er å få rusen ut av kroppen, en annen er å vende tilbake til hverdagen. Jeg var heldig som fikk en Akan-avtale av arbeidsgiver. For meg var denne avtalen er stor del av mitt ettervern og min tilfriskning.

Jeg blir litt lei meg når noen ser på avtalen som en straff, det er en krykke du er heldig å få. Ingen tvinger deg til en avtale og ingen tvinger deg til å bli rusfri. Men leser du dette har du kanskje allerede funnet motivasjonen til forandring, så min oppfordring er å ta imot alt som kan gjøre det litt lettere.

Viktigheten av en jobb er uvurderlig, vet du, og husk at det er mange arbeidsgivere som faktisk vil hjelpe deg og vil deg vel. Signerer du en avtale sier du ja til et samarbeid som bare er i din favør, men engasjer deg og vær med å utforme avtalen selv.

Nina Elliioth Kvamsdahl, tidligere pasient

Hvilken verdi har en livsstilsendring hvis ingen bekrefter den eller vet om den?

Å være i et arbeidsforhold er viktig for de fleste av oss. Det gir trygghet, en sosial plattform og stabil økonomi. Vi vet at mange pasienter er skremt av tanken på en bindende avtale, et enda strammere regime, muligheten for tilbakefall og ikke minst; hva om det kommer ut på arbeidsplassen? For mange virker det utrygt å involvere arbeidsgiver. Om du opplever det slik, snakk med behandleren din om det. Vi vet det kan være utfordrende.

Åpenhet er avgjørende og feedback og positiv støtte fra arbeidsgiver kan være det som skal til for deg. Husk at bak hver eneste Akan-avtale er det et enkeltmenneske med sine utfordringer og behov, og av den grunn er hver eneste Akan-avtale unik og må tilpasses den enkelte. Det gjelder også din avtale.

Samarbeid gir resultater

Til deg som arbeidsgiver

Avhengighet er et komplekst og sammensatt fenomen – det handler ikke bare om «å skjerpe seg». Det er fortsatt mye skam og lite kunnskap blant mange om rusproblematikk. Som arbeidsgiver har du en unik mulighet til å bidra til endring. Å samarbeide med leder på arbeidsplassen gir rom for å arbeide med problemet for arbeidstaker, og mulighet til å benytte arbeidstakers ressurser for deg som arbeidsgiver. En individuell Akan-avtale gjør det enklere å vise omsorg innenfor klare rammer og med tydelige konsekvenser.

Grensesetting og omsorg i kombinasjon fungerer, og i ytterste konsekvens er vi med på å redde menneskeliv. Vi har hatt mange saker både når det gjelder alkohol, narkotika, steroider og medikamenter. For oss er det aldri et spørsmål om ressurser. Dette prioriterer vi. Fasen fram til en individuell Akan-avtale er det vanskeligste for arbeidsgiver. Da er det mange spørsmål og en del fram og tilbake.

Når avtalen først er på plass, gir det trygghet for den ansatte og forutsigbarhet for arbeidsgiver. Alle våre saker har gått bra, ingen har endt i oppsigelse. Som arbeidsgiver må vi tørre å gå i dialog med den ansatte som har utfordringer, kall det gjerne den nødvendige samtalen. Gå inn i den med et ønske om å bidra til endring, med omsorg.

Som arbeidsgiver må du også følge med i tida, det kommer stadig nye stoffer, spesielt blant yngre ansatte.

Lag gjerne en ressursgruppe bestående av bedriftshelsetjenesten, behandler, nærmeste leder og den ansatte. Det gir alltid gode resultater. Og ja, åpenhet lønner seg alltid.

Håvard Svang, sikkerhetsansvarlig for Norge og Island, Kone AS

Tips til deg som arbeidsgiver:

- En god avtale kan komme i gang allerede ved den første samtale. Vær åpen og lytt
- Samarbeid med fastlegen, behandler, Akan eller bedriftshelsetjenesten (BHT)
- Som arbeidsgiver har du mulighet til å både være støttende og grense-settende
- Vær fleksibel. En avtale som inneholder en miks av støtte og forventninger er en forutsetning for å lykkes og øker sjansen for å nå målet
- Evaluer underveis og ofte. Det trenger ikke å være store og omfattende møter, men korte sjekk inn – hvordan går det, hva er vanskelig – hvilke tiltak fungerer støttende, hva er behovene for den neste perioden?
- Hva gjør vi hvis...? Tilbakefall og vanskelige perioder må forventes, som et ledd i en endringsprosess – og må planlegges for
- Det er ofte mye alkohol i arbeidslivet ved ulike sammenkomster som julebord, seminarer ol. Ta det opp. Spør hva din ansatt trenger for at dette skal bli en hyggelig og trygg setting. Både for å gi forståelse av at du skjønner at dette kan være vanskelig, og konkret støtte på hvordan gjennomføre slike sammenkomster

Vi er klare for å hjelpe deg i gang

Behandlingssiden er en viktig ressurs og støttespiller for deg som pasient og for arbeidsgiveren din. Med sin kompetanse kan behandlere bidra til riktig oppfølging fra arbeidsgiver og sørge for avtaler og tilretteleggings-tiltak som er gjennomførbare.

Hos oss som behandlingsinstitusjon er målet å gi behandling før man drikker, ruser eller spiller seg vekk fra viktige relasjoner og fra jobb. Det handler om å komme inn tidlig nok, slik at ikke rus og avhengighet tar overhånd. Det er langt vanskeligere å komme tilbake når man først har mistet jobben, enn å klare å beholde den til tross for utfordringer.

Ailin Strømsholm, klinikkssjef, Blå Kors Poliklinikk, Oslo

Det er ofte svært vanskelig å «overtale» pasienter til å være åpne og involvere arbeidsplassen; skamfølelse, redsel for å bli oppsagt og tanker om at ingen har forstått at de har problemer står ofte i veien. Men de gode lederne finnes:

Jeg er flere ganger blitt beveget av å se omsorgen og støtten arbeidsgivere har vist sine arbeidstakere, noen med svært alvorlige avhengighetsproblemer, og fått være vitne til at de kommer seg tilbake, til jobben og til livet – med en forening av kontroll og støtte.

**Marianne Holth, psykologspesialist
A-senteret**

Til deg som pasient: Hvor er du nå?

- Du **ønsker IKKE** en avtale
- Du er **USIKKER** på en avtale
- Du **ØNSKER** en avtale

Vi håper denne brosjyren har vekket din interesse til å utforske muligheter. Vårt mål er å tilføre informasjon, bidra til endringer og støtte den beslutningen du velger å ta.

Ta med deg svaret ditt inn til behandleren din, uansett hva du har krysset av for.

Lykke til!

Akan kompetansesenter

Kontakt oss på vår veiledningstelefon **22 40 28 00** eller chat med oss på www.akan.no

A-Senteret, Kirkens Bymisjon